

- Адбылася сустрэча прэзыдэнтаў Беларусі й Расеі.
- Замежным кампаніям прапанавалі ўдзельнічаць у тэндэры па будаўніцтве беларускай АЭС.
- Паскорыўся рост імпарту з краінаў па-за СНД.
- Праект бюджэту-2009 фармуецца з улікам цаны на газ USD 140 за 1 тыс. м³.
- S&P прылічыла беларускія банкі да 9-й групы рызыкаў.

№7 (70)
Ліпень 2008 г.

Палітыка: сустрэча прэзыдэнтаў Беларусі й Расеі

У чэрвені адбылася сустрэча прэзыдэнтаў Беларусі й Расеі. Бакі абвесьцілі аб сваіх намерах разьвіваць поўнамаштабнае двухбаковае супрацоўніцтва ў межах Саюзнай дзяржавы, спрыяць разьвіццю мытнага саюза й фармаваньню ў ягоных межах адзінай гандлёвай палітыкі. Паколькі па выніках сустрэчы не было абвешчана аб якіх-кольвек новых дамоўленасьцях паміж бакамі, то найбольш верагоднае захаваньне ранейшага фармату ўзаемаадносін паміж дзяржавамі.

Напрыканцы чэрвеня таксама плянавалася сустрэча А. Лукашэнкі з прэзыдэнтам Украіны В. Юшчанкам, на якой маглі быць абмеркаваныя пытаньні супрацы дзьвюх дзяржаваў у галіне энэргетыкі, а таксама ў галіне рэгіянальнай супрацы ўва Ўсходняй Эўропе. Пэрспэктывы ўзмацненьня пазыцыяў Беларусі ўва ўсходнеэўрапейскім блоку былі агучаныя старшынём Сэйму Літвы Ч. Юршэнасам, які прапанаваў запраسیць Беларусь у міжпарлямэнцкую асамблею Літвы, Польшчы й Украіны. Аднак дадзеныя ініцыятывы пакуль не атрымалі працягу, а сустрэча беларускага й украінскага прэзыдэнтаў была адкладзеная па ініцыятыве беларускага боку. Верагодна, што наступнае разьвіццё ўзаемаадносін Беларусі з усходнеэўрапейскімі краінамі, а таксама з ЭЗ увогуле, будзе залежаць ад ацэнкі апошнімі вынікаў парлямэнцкіх выбараў у Беларусі, якія прызначаныя на 28 верасня.

Рэальны сэктар: запавольненьне росту ў асноўных галінах прамысловасьці

У студзені-траўні тэмпы росту ВУП і прамысловай вытворчасці склалі 10.4 і 13.3% г/г адпаведна (столькі ж было ў студзені-красавіку. Аднак стабільнасьць тэмпаў росту ў прамысловасьці назіраецца на фоне запавольненьня тэмпаў росту ў большасьці найбольш значных галінаў. Невялікае паскарэньне росту адбылося толькі ў электраэнэргетыцы й чорнай мэталюргіі. Падтрымка нязьменных тэмпаў росту ў прамысловасьці ў цэлым сталася магчымай дзякуючы "іншым галінам", у якіх рост істотна паскорыўся (з 15.2 да 22.4% г/г).

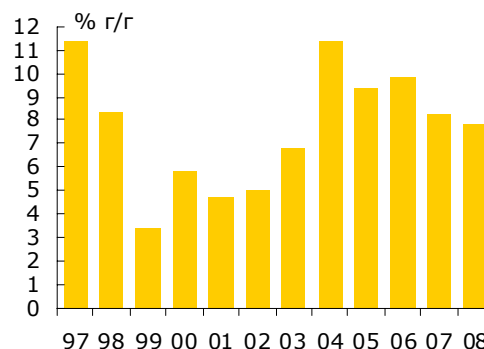
Апроч запавольненьня росту ў ключавых галінах прамысловасьці ў траўні зьнізіліся тэмпы росту інвэстыцыяў (з 37.6% г/г у красавіку да 16.7% г/г у траўні). Запавольненьне росту інвэстыцыяў тлумачылася зьніжэньнем тэмпаў росту іх фінансаваньня з уласных сродкаў арганізацыяў і банкаўскіх крэдытаў. Адзінай крыніцай фінансаваньня інвэстыцыяў, рост якой працягваў паскарацца, былі бюджэтныя сродкі. У выніку за студзень-травень інвэстыцыі выраслі на 22.5% г/г, што на 1.9 адсоткавага пункта меней, чым за студзень-красавік. Такім чынам, праблема іх фінансаваньня застаецца адной з ключавых у беларускай эканоміцы.

Структурныя тэндэнцыі: замежным кампаніям прапанавалі ўдзельнічаць у будаўніцтве АЭС

Энэргетыка. Паміж урадамі Беларусі й Расеі працягваюцца перамовы аб цане на газ у 2009 г. Нягледзячы на тое,

Насельніцтва: 9.69 млн чалавек
Прамысловасьць / ВУП: 26.7%
Сельская гаспадарка / ВУП: 7.4%
Інвэстыцыі / ВУП: 26.3%
Экспарт: Расія 37%, ЭЗ 44%
Імпарт: Расія 60%, ЭЗ 22%

Дынаміка рэальнага ВУП

Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу. Прагноз на 2008 г. – Дасьледчы цэнтр ІПМ.

Дасьледчы цэнтр ІПМ

Нямецкая эканамічная група
ў Беларусі

220088 г. Мінск, вул. Захарова, 76
Тэл./факс +375 (17) 210 0105
Электронная пошта bmer@research.by
Вэб-сайт <http://research.by/>

Пераклад на беларускую мову
ажыццяўляецца пры падтрымцы часопіса
"Новая Эўропа", <http://n-europe.eu/>

© Дасьледчы цэнтр ІПМ, 2008

што механізм цэнаўтварэння выразна прапісаны ў пагадненні, падпісаным у 2006 г., бакі трактуюць яго па-рознаму. Акрамя гэтага, урад Беларусі прапаноўвае перагледзець дадзенае пагадненне, паколькі графік павышэння цэнаў на газ для расейскіх суб'ектаў гаспадарання адносна сусветных быў зменены расейскім урадам у сувязі з хуткім ростам цэнаў на энэрганосьбіты на сусветных рынках. Зараз беларускі бок арыентуецца на цану USD 140 за 1 тыс. м³, у той час як расейскі бок кажа пра цану USD 200 за 1 тыс. м³.

Адносіны паміж краінамі ў галіне энэргетыкі могуць пагоршыцца ў сувязі з будаўніцтвам нафтаправоду BTC-2 у абыход Беларусі, пачатак якога плянуецца ў верасні. У бліжэйшы час чакаецца прыняцце адпаведнага распараджэння ўраду РФ. Такім чынам, дадзены праект набывае рэальныя рысы, і яго рэалізацыя можа істотна паслабіць пазыцыі Беларусі ў галіне транзыту расейскіх энэргарэсурсаў.

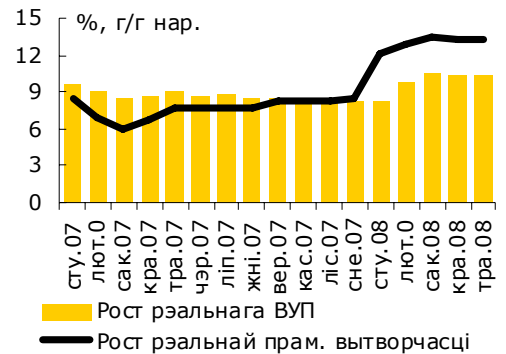
Ва ўмовах росту цэнаў на энэргарэсурсы й высокай залежнасці ад Расеі ў энэргетычнай сфэры Беларусь працягвае кампанію па будаўніцтве ўласнай АЭС. У чэрвені А. Лукашэнка абвесьціў пра тое, што ўсе кампаніі, якія жадаюць удзельнічаць у тэндэры на будаўніцтва АЭС, могуць рабіць заяўкі на працягу месяца. Паколькі ў межах МАГАТЭ расейская кампанія неафіцыйна лічыцца куратарам рэгіёну СНД, то можна меркаваць, што менавіта яна пераможа ў дадзеным конкурсе. Аднак у гэтым выпадку будаўніцтва АЭС не вырашыць стратэгічнай задачы па зьніжэнні энэргазалежнасці Беларусі ад Расеі.

Вонкавы гандаль: паскарэнне росту імпарту з краінаў па-за СНД

У студзені-красавіку дэфіцыт гандлю таварамі склаў USD 1.3 млрд, павялічыўшыся на 14.3% г/г. Яго істотнае павелічэнне адбылося ў красавіку (рост у 1.9 разоў адносна мінулагадня ўзроўню) – дэфіцыт за гэты месяц сумерны з дэфіцытам за студзень-сакавік. Такая сытуацыя склалася ў выніку значнага павелічэння тэмпаў росту імпарту ў красавіку. Калі ў цэлым за студзень-красавік тэмпы прыросту экспарту (63.5% г/г) былі вышэй за тэмпы прыросту імпарту (57.6% г/г), то ў сакавіку-красавіку імпорт рос хутчэй за экспарт. Апроч гэтага, у красавіку, упершыню з пачатку году, тэмпы росту імпарту перавысілі тэмпы росту экспарту ў гандлі з краінамі па-за СНД. Такім чынам, рост вонкавага попыту на тавары з краінаў па-за СНД, абумоўлены эканамічным ростам, абвастрае праблему вонкавага дэфіцыту.

З пункту гледжання таварных групаў асноўнай крыніцай росту дэфіцыту (USD 0.8 млрд) стаў гандаль прамежкавымі таварамі (апроч энэрганосьбітаў). У красавіку дэфіцыт па дадзенай групе вырас у 1.5 разоў у параўнаньні з сакавіком (у сакавіку – у 1.4 разы ў параўнаньні з красавіком) у сувязі з ростам паставак чорных мэталлаў, рухавікоў унутранага згараньня, мінэральных угнаенняў, інсэктцыдаў і гербіцыдаў, частак і абсталявання для аўтамабіляў і трактароў і сынтэтычнага каўчуку. Апроч гэтага, працягваецца рост дэфіцыту ў гандлі энэргетычнымі таварамі (1.5 разоў у параўнаньні з аналягічным пэрыядам мінулага году) у выніку павелічэння цаны на газ, а таксама ў сувязі з запаволеннем росту экспарту нафтапрадуктаў. Такім чынам, нягледзячы на адносна спрыяльную вонкавую кан'юнктуру, праблема росту вонкавага дэфіцыту застаецца ключавой для беларускай эканомікі.

ВУП і прамысловая вытворчасць

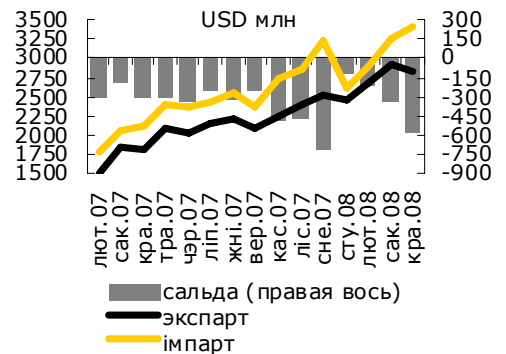
Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Унёсак галінаў у прырост прамысловай вытворчасці ў студзені-красавіку 2008 г.

	Прырост, Унёсак у %	Унёсак у прырост
Прамысловасць	13.3	13.3
электраэнэргетыка	11.9	0.8
паліўная	13.9	2.5
чорная мэталюргія	6.6	0.3
хімічная і нафтахімічная	7.0	0.8
машынабудаваньне і мэталаапрацоўка	14.9	3.4
дрэваапрацоўка	15.0	0.5
будаўнічых матэр'ялаў	14.7	0.5
лёгкая	0.0	0.0
харчовая	12.3	1.6
іншыя	22.6	2.9

Заўвага. Унёсак у прырост у адсоткавых пунктах. Крыніца: разьлікі паводле дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Дынаміка вонкавага гандлю таварамі

Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Гандаль нафтай і нафтапрадуктамі ў студзені-красавіку 2008 г.

	Імпорт сырой нафты	Экспарт нафтапрадуктаў	Сальда
студзень	963.1	1015.0	51.8
люты	862.3	930.9	68.5
сакавік	917.9	860.2	-57.7
красавік	920.7	829.0	-91.7

Крыніца: разьлікі паводле дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Дзяржаўныя фінансы: праект бюджэту на 2009 г. фармуецца з улікам цаны на газ у 140 USD

Даходы кансалідаванага бюджэту за студзень-красавік 2008 г. склалі 56.6% ад ВУП, што на 2.7 адсоткавага пункта вышэй за мінулагодні ўзровень. Выдаткі бюджэту таксама выраслі ў параўнанні з студзенем-красавіком 2007 г., але троху меней – на 1.7 адсоткавага пункта да 49.1% ад ВУП. У выніку прафіцыт бюджэту склаў 7.4% ад ВУП (6.5% у папярэднім годзе) і быў накіраваны на павелічэнне дэпазытаў ураду.

Бюджэт на 2009 г. фармуецца зыходзячы з цаны на газ у USD 140 за 1 тыс. м³, росту ВУП на 10–12% і інфляцыі 9–11%. Мяркуюцца, што ў 2009 г. даходы бюджэту скарацяцца на 1.2 адсоткавага пункта (пры росьце на 20% у намінальным вымярэнні). Выдаткі бюджэту мяркуюцца павялічыць толькі на 10%, што раўназначна іх зніжэнню прыкладна на 4.5–5.0% ад ВУП. Такім чынам, бюджэт на 2009 г. плянуецца з значным запасам, які можа спатрэбіцца ў выпадку, калі рост цэнаў на газ будзе большы за 140 USD.

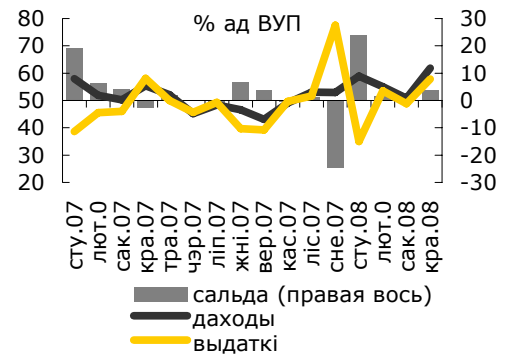
Манэтарная палітыка: паскарэнне інфляцыі

У траўні чыстыя замежныя актывы ВГКР скараціліся на 2.1% м/м у сувязі з чыстым попытам на ўнутраным валютным рынку, а таксама за кошт загадзя абумоўленых выдаткаў замежных рэзерваў. Прафіцыт бюджэту забяспечыў прыток сродкаў на рахункі ўраду ў НББ, што таксама скарачала грашовую прапанову НББ. Павелічэнне грашовай прапановы ў траўні адбывалася за кошт рэфінансавання банкаў (рост патрабаванняў НББ да камэрцыйных банкаў на 9.6% м/м), а таксама за кошт росту іншых чыстых актываў (на 22.5% м/м). У выніку ў траўні грашовая база вырасла на 3.9% м/м, а ў гадавым вымярэнні яе тэмп росту склаў 46.4% г/г (42.7% г/г у красавіку).

Прыток ліквіднасці ў банкаўскую сыстэму спрыяў павелічэнню грашовай прапановы ў эканоміцы. Працягнулася павелічэнне тэмпаў прыросту крэдытавання эканомікі: у траўні яны склалі 51.1% г/г (48.9% г/г у красавіку). Гэта стала магчымым за кошт істотнага прытоку сродкаў на рахункі ўраду ў камэрцыйных банках (на 6.5% м/м) і скарачэння іх чыстых патрабаванняў да НББ (на 24.2% м/м). Апроч гэтага, у 2008 г. назіраецца тэндэнцыя да павелічэння долі кароткатэрміновых крэдытаў, выдаваных банкамі, што падвышае гнуткасць прапановы крэдытных сродкаў. У той жа час, у сувязі з высокім попытам на крэдыты, адсоткавыя стаўкі на крэдытна-дэпазытным рынку практычна не змяніліся. Аднак ва ўмовах паскарэння інфляцыі адсоткавыя стаўкі ў рэальным вымярэнні дасягаюць адмоўнага ўзроўню, што зьніжае схільнасць насельніцтва і прадпрыемстваў да ашчаджэння і павялічвае аб'ём наяўных грошай у абароце. У траўні яны выраслі на 5.6% м/м, а ў гадавым вымярэнні тэмп росту наяўных грошай склаў 33.8% г/г (23.1% г/г у красавіку). Апроч гэтага, і прадпрыемствы, і насельніцтва больш актыўна ашчаджалі ў замежнай валюце, чым нацыянальнай. Таму ў траўні рублёвая грашовая маса вырасла на 2.0% м/м, а шырокая грашовая маса – на 3.9% м/м. У гадавым вымярэнні тэмпы іх росту склалі 43.5 і 48.1% г/г адпаведна (41.1 і 44.9% у красавіку).

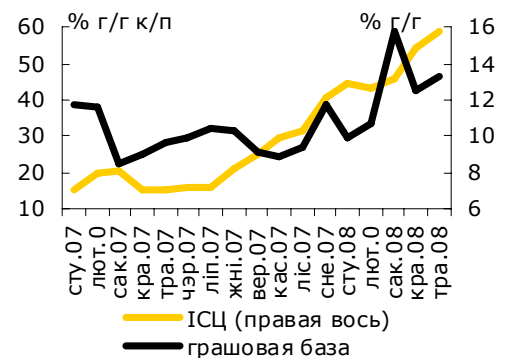
Спажывецкія цэны ў траўні выраслі на 1.3% м/м, а ў гадавым вымярэнні інфляцыя дасягнула 15.8% г/г (14.8% г/г у красавіку). Такім чынам, высокія тэмпы інфляцыі робяцца новым выклікам для беларускай эканамічнай палітыкі ў 2008 г. Беларускі рубель у чэрвені ўмацаваўся ў адносінах

Кансалідаваны бюджэт

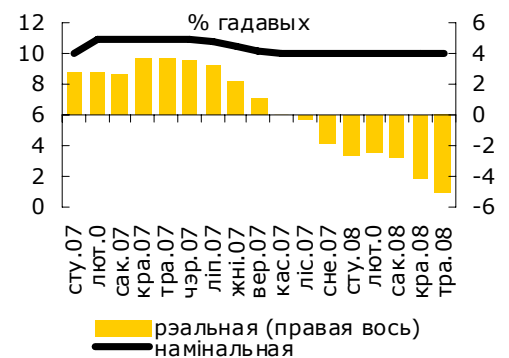
Крыніца: разьлікі паводле дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Грашовая база і ІСЦ

Крыніца: разьлікі паводле дадзеных НББ і Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Стаўка рэфінансавання

Крыніца: разьлікі паводле дадзеных НББ і Міністэрства статыстыкі і аналізу.

да даляра ЗША на 0.4% м/м і на 30 чэрвеня яго курс склаў 2125 USD/BYR.

Банкаўскі сэктар: агенцыя S&P далучыла Беларусь да 9-й групы рызыкаў

У чэрвені Standard&Poor's (міжнародная рэйтынгавая агенцыя) класыфікавала краінавыя й галіновыя рызыкі для беларускай банкаўскай сыстэмы ў параўнаньні з банкаўскімі сыстэмамі іншых краінаў. Беларускія банкі былі аднесеныя да 9-й групы рызыкаў з 10 магчымых у адпаведнасьці з дадзенай мэтадалёгіяй. Пры гэтым сярод нэгатыўных фактараў агенцыя адзначыла канцэнтрацыю актываў у беларускай банкаўскай сыстэме й высокую ступень удзелу ў ёй дзяржавы, што можа спрыяць зьбіраньню залішніх рызыкаў. Асноўнымі станоўчымі фактарамі, якія паўплывалі на ацэнку агенцыі, сталіся фінансавыя паказчыкі дзейнасьці банкаў і іх дынаміка, якія сьведчаць аб дасягненьні пэўнага ўзроўню надзейнасьці й прыбытковасьці беларускіх банкаў. Нягледзячы на тое, што такая класыфікацыя дэманструе даволі высокую рызыкаўнасьць крэдытаваньня беларускіх банкаў для іх замежных партнэраў, сама па сабе наяўнасьць такой ацэнкі спрыяе ўмацаваньню іміджу беларускай банкаўскай сыстэмы й павялічвае ўзровень вызначанасьці для патэнцыйных замежных партнэраў. Такім чынам, гэта добра паўплывае на інтэграцыю беларускіх банкаў у сусьветную банкаўскую сыстэму, а таксама можа выявіцца ў нязначным зьніжэньні спрэдаў пры іх пазычаньнях на замежных рынках.

Эканамічныя тэндэнцыі		2 кв. 06	3 кв. 06	4 кв. 06	1 кв. 07	2 кв. 07	3 кв. 07	4 кв. 07	1 кв. 08	сак. 08	кра. 08	тра. 08
Рост рэальнага ВУП	% г/г	9.6	8.6	10.8	8.4	8.9	8.4	7.3	10.5	--		
Рост рэальнага ВУП	% г/г нар.	10.3	9.6	9.9	8.4	8.6	8.4	8.2	10.5	10.5	10.4	10.4
Рэальная прамысловая вытворчасць	% г/г нар.	12.6	12.2	11.3	5.9	7.7	8.2	8.5	13.6	13.6	13.3	13.3
Рэальная сельскагаспадарчая вытворчасць	% г/г нар.	6.9	2.2	6.1	4.4	5.2	5.6	4.1	6.8	6.8	6.5	6.3
ІСЦ	% г/г к/п	7.0	6.4	6.6	8.1	7.2	9.0	12.1	13.2	13.2	14.8	15.8
ІЦВПП	% г/г к/п	8.1	8.0	8.5	11.6	13.6	16.8	17.1	13.5	13.5	14.2	15.1
Экспарт тавараў (USD)*	% г/г	24.9	29.3	13.6	6.3	23.3	18.5	44.4	69.2	57.8	55.2	--
Імпарт тавараў (USD)*	% г/г	37.0	30.0	23.5	20.8	23.7	23.8	42.4	56.5	59.0	60.7	--
Сальда гандлю таварамі (дадзеныя НББ)	USD млн. нар.	-786	-1215	-2398	-836	-1563	-2304	-3858	-647	-647	-1184	--
Бягучы рахунак	USD млн нар.	-289	-558	-1512	-641	-1152	-1652	-2944	-433	-433	--	--
Бягучы рахунак	% ВУП нар.	-1.8	-2.1	-4.1	-7.0	-5.8	-5.1	-6.6	-3.6	-3.6	--	--
Міжнародныя рэзервы	USD млн к/п	1154	1155	1383	1565	2344	2155	4182	4746	4746	4498	4462
Грашовая база	% г/г к/п	48	38	20	22	29	25	38	59	59	43	46
Стаўка па крэдытах у беларускіх рублях**	% гадавых, к/п	11	12	12	14	11	12	12	11	10	10	10
Абменны курс (афіцыйны) BYR/USD	с/п	2146	2142	2141	2141	2145	2147	2152	2148	2146	2144	2137
Абменны курс (афіцыйны) BYR/EUR	с/п	2694	2729	2761	2805	2890	2948	3115	3215	3323	3380	3328

* тэмпы росту даляравых паказнікаў (крыніца: разьлікі паводле дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу).

** намінальная стаўка па новых крэдытах юрыдычным асобам (крыніца: НББ).

Крыніцы: Міністэрства статыстыкі і аналізу і НББ.

Асноўныя эканамічныя паказнікі		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Намінальны ВУП	BYR трлн	17.173	26.613	36.565	49.991	65.067	79.231	96.047
Намінальны ВУП*	USD млрд	12.1	14.5	17.7	23.1	30.2	36.9	44.8
Рост рэальнага ВУП	% г/г	4.7	5.0	7.0	11.4	9.4	9.9	8.2
Прамысловая вытворчасць	% г/г	5.9	4.5	7.1	15.9	10.5	11.3	8.5
Сельскагаспадарчая вытворчасць	% г/г	1.8	0.7	6.6	12.6	1.7	6.1	4.1
ІСЦ	% г/г с/п	61.1	42.6	28.4	18.1	10.3	7.0	8.4
ІСЦ	% г/г к/п	46.1	34.8	25.4	14.4	8.0	6.6	12.1
ІЦВПП	% г/г с/п	72.1	41.4	37.5	24.1	12.1	8.3	16.2
ІЦВПП	% г/г к/п	40.9	42.7	28.1	18.8	10.0	8.5	17.1
Экспарт (т/п, USD)	% г/г	10.9	9.8	24.4	35.7	15.8	21.8	24.3
Імпарт (т/п, USD)	% г/г	11.1	9.0	25.1	40.3	3.0	33.0	27.9
Бягучы рахунак	USD млн	-394	-311	-424	-1206	510	-1512	-2944
Бягучы рахунак	% ВУП	-3.2	-2.1	-2.4	-5.2	1.7	-4.1	-6.6
ПЗІ (чыстыя)	USD млн	96	453	170	163	303	351	1768.9
Міжнародныя рэзервы	USD млн	347	457	474	770	1297	1383	4182
Сальда дзяржбюджэту	% ВУП	-1.6	-0.2	-1.6	0.0	-0.6	2.2	0.6
Унутраны дзяржаўны доўг	% ВУП к/п	6.1	5.4	5.5	5.7	5.8	6.5	6.4
Вонкавы доўг (сучэльны)	% ВУП к/п	24.8	27.0	23.7	21.4	17.9	18.6	28.4
Грашовая база	% г/г к/п	225	32	50	42	74	20	38
Абменны курс (НББ)	BYR/USD с/п	1394	1784	2075	2160	2154	2145	2146
Абменны курс (НББ)	BYR/USD к/п	1580	1920	2156	2170	2152	2140	2150
Абменны курс (НББ)	BYR/EUR с/п	1239	1690	2353	2684	2681	2692	2937
Абменны курс (НББ)	BYR/EUR к/п	1392	1989	2695	2956	2550	2817	3167

* ВУП у даляравым эквіваленце за 2000 г. разьлічаны па рынкавым (неафіцыйным) валютным курсе (крыніца: Дасьледчы цэнтр ІПМ).

Крыніцы: Міністэрства статыстыкі і аналізу, Міністэрства фінансаў, НББ, Дасьледчы цэнтр ІПМ.

Умоўныя азначэньні:

г/г	зьмены год да году	нар.	нарастаючым вынікам
ІСЦ	індэкс спажывецкіх цэнаў	НББ	Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь
ІЦВПП	індэкс цэнаў вытворцаў прамысловай прадукцыі	ПЗІ	простыя замежныя інвестыцыі
к/п	на канец перыяду	с/п	сярэдняе за перыяд
м/м	зьмены за месяц	трлн	трыльён
млн	мільён	ФСАН	Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва
млрд	мільярд	ЭЗ	Эўрапейскі Зьвяз